

conceptvoorstel tot onderzoek van de SRJO zijn al deze punten verwerkt. Dit voorstel was gebaseerd op JMW's Concept nr.7 van 3 februari 2006 en eveneens op ideeën voortgekomen uit het gesprek van 5 februari. Nadat dit conceptvoorstel de goedkeuring had van het VBV en de ALJH (SINJOI heeft er nimmer op gereageerd) is het op 19 februari 2006 naar JMW gestuurd.⁵⁷ Objectief gesproken is met dit voorstel aan alle door JMW gestelde voorwaarden voldaan. Er moet alleen nog overeenstemming bereikt worden over de samenstelling van de begeleidingscommissie en de onderzoeksvraag.

Dat de leden van de onderzoekscommissie een wetenschappelijk en maatschappelijk onomstreden reputatie moeten hebben is een ieder duidelijk.

Tijdens de hoorzitting van 29 november 2004 in de zaak Staal/JMW (verzet tegen de voorgenomen fusie van het Samenwerkingsverband-JMW met de Joodse voogdij-instellingen) is opnieuw gebleken hoe cruciaal de onderzoeksvraag is.

Belangrijkheid van de vraagstelling

Naar aanleiding van mijn conceptrapport van maart 2003 (aangeboden aan JMW op 1 april 2003) had Frits Hoek op 9 april 2003 een onderzoeksopdracht van JMW ontvangen. De vraagstelling luidde: Is het vermogensoverzicht van de bewindvoerder van de nalatenschappen van Staal (rapport-Vos) aan te sluiten op de Staat van ontvangsten en uitgaven per 13 juni 1962, zoals opgesteld door de S. A. Rudelsheimstichting? Verder had JMW aan Hoek verzocht beide stukken te bestuderen en zijn opmerkingen en bevindingen aan hen te rapporteren. Samen met de opdracht ontving Hoek de volgende twee documenten:

– Kopierapport van 9 februari 1954 opgesteld door Accountantskantoor Ph. Vos, uitgebracht aan D. Jager, bewindvoerder voor I. Staal en A. Staal-Nathan o.g. Cohen (mijn ouders).⁵⁸

– Staat van Ontvangsten en Uitgaven per 13 juni 1962 opgesteld door de S.A. Rudelsheimstichting (mijn voogd).⁵⁹

Mijn conceptrapport van maart 2003 had JMW, zo bleek uit de inleiding van Hoeks rapportage, niet meegestuurd en is dan ook niet door Hoek behandeld. In zijn rapport van 30 mei 2003 schrijft Hoek aan JMW:

Ik heb geen kennis kunnen nemen van mogelijk nog bestaand aanvullend materiaal. Het NBI-dossier uit de jaren 1946-1954 inzake het beheer van de nalatenschap van de heer en mevrouw I. Staal is uitsluitend toegankelijk voor nabestaanden; in het archief van JMW bevinden zich naar u mij meedeelde geen dossiers met gedetailleerde financiële gegevens over de voogdij van de heer Philip Staal.⁶⁰

Het antwoord op JMW's vraagstelling is niet moeilijk te geven. Men hoeft hiervoor zelfs geen onderzoek te verrichten. Het is ook een retorische vraag. Immers, de achterliggende stukken van de financiële rapporten zijn niet meer aanwezig. Het is daarom onmogelijk de vermogensopstelling per 1 januari 1953 van de bewindvoerder en de financiële verantwoording van de voogd op elkaar aan te sluiten. Toch gebruikte JMW het rapport van Frits Hoek, in de media en tijdens de rechtszaak, om aan te tonen dat dit onderzoek tot de conclusie leidde dat het vermogen van de gebroeders Staal correct is beheerd. Dit terwijl Hoek dit niet had onderzocht omdat dit niet aan hem was gevraagd.

Frits Hoek gaf in zijn rapportage het te verwachten antwoord op de door JMW gestelde vraag:

Ik zie geen mogelijkheid om op basis van de aan mij verstrekte gegevens de vermogensopstelling per 1 januari 1953 van de bewindvoerder en de financiële verantwoording van de voogd op elkaar "aan te sluiten", dit wil zeggen ik kan op basis van de vermogensopstelling per 1 januari 1953 niet vaststellen dat het netto-vermogen van de heer

*Philip Staal nà de boedelverdeling volledig en juist is opgenomen in de verantwoording van de voogd.*⁶¹

Hoewel JMW in zijn verweerschrift⁶² van 14 september 2004 de rapportage van Hoek niet noemt, werd deze wel door JMW tijdens de hoorzitting in de zaak Staal/JMW van 29 november 2004 naar voren gebracht en behandeld. JMW beweerde tijdens de rechtszitting:

De heer Hoek heeft het beheer over het vermogen van de ouders van verzoekers nader onderzocht en daarover schriftelijk aan JMW gerapporteerd. Verweersters zijn bereid de schriftelijke reactie van de heer Hoek (het Rapport Hoek) over te leggen.

*[...] Anders dan verzoekers stellen, hebben zowel mevrouw Verhey als de heer Hoek wel degelijk een 'casestudy' naar het beheer over het vermogen van de ouders van verzoekers gedaan. Daarbij is ook het Rapport Staal in aanmerking genomen. Mevrouw Verhey, de heer Hoek noch JMW hebben enige aanwijzingen gevonden dat iets is misgegaan bij het beheer en de verdeling van het vermogen van de ouders van verzoekers.*⁶³

Dat is vreemd. Op zijn zachtst gezegd verdraaide JMW tijdens de rechtszitting de feiten. Hoek gaf in zijn rapport van 30 mei 2003 alleen antwoord op de door JMW gestelde vraag. Op 24 juli 2003 schrijft Hoek een brief aan mij waarin onder meer staat:

*Ik heb dus geen antwoord op uw vraag of uw voogd uw vermogen goed heeft beheerd. Ik heb geen onderzoek gedaan naar het vermogensbeheer van de Rudelsheim-stichting in het algemeen in de jaren vijftig en zestig, en zeker niet naar dat beheer in uw geval.*⁶⁴

Deze brief is als bijlage 6 toegevoegd bij mijn eindrapport, JMW heeft deze brief dus ook in zijn bezit. Op 6 maart 2005 schreef

Hoek mij nogmaals geen onderzoek naar het vermogensbeheer betreffende oorlogswezen te hebben gedaan. Ook schreef hij geen casestudie over dit onderwerp te hebben verricht.⁶⁵ Het zal een ieder duidelijk zijn dat Frits Hoek in zijn rapportage aan JMW van 30 mei 2003 geen reactie op mijn rapport-BEHJ van januari 2004 heeft kunnen geven. Hetzelfde geldt voor Verhey; haar rapportage aan JMW was van 22 oktober 2002. Niettemin beweerde JMW op de rechtszitting dat Verhey en Hoek een casestudie hebben gedaan en daarbij mijn rapport in aanmerking hebben genomen. Ook zei JMW tijdens de op 29 november 2004 gehouden rechtszaak⁶⁶:

De conclusies van JMW op basis van de onderzoeken zijn duidelijk:

- 1. Er zijn geen onregelmatigheden bij het beheer van het vermogen door de Rudelsheim-stichting geconstateerd.*
- 2. Ondanks het feit dat alle onderzoeken tot de conclusie leiden dat de nalatenschap van de Gebr. Staal correct is beheerd, blijven de Gebr. Staal bij hun stelling dat zij aanspraak maken op EUR 1,5 miljoen.⁶⁷*

Het eerste punt klopt, is logisch, maar nietszeggend. Hoek en Verhey hebben geen onderzoek verricht naar het beheer van mijn vermogen door de voogd en hebben dan ook (uiteraard) geen onregelmatigheden bij dit beheer geconstateerd. Maar de tweede bewering van JMW is ronduit schandelijk en kan de juridische test van de waarheid niet doorstaan. Frits Hoek en Elma Verhey hebben hier geen onderzoek naar gedaan en kunnen dan ook niet tot de conclusie zijn gekomen dat de 'nalatenschappen' van de Gebr. Staal correct beheerd zijn. Overigens heeft de Rudelsheim-stichting niet onze nalatenschappen, maar ons vermogen beheerd. Mijn broer en ik hopen nog lang te leven.

Zoals gezegd was de vraagstelling van JMW aan Hoek: Is het vermogensoverzicht van de bewindvoerder van de nalatenschappen

van mijn ouders (rapport-Vos) aan te sluiten op de Staat van ontvangsten en uitgaven per 13 juni 1962, zoals opgesteld door mijn voogd?

Hoek antwoordde hierop dat hij geen mogelijkheid zag om op basis van de aan hem verstrekte gegevens de vermogensopstelling per 1 januari 1953 van de bewindvoerder en de financiële verantwoording van mijn voogd op elkaar 'aan te sluiten'. Eveneens schreef Hoek in zijn rapportage dat hij niet kon vaststellen dat mijn netvermogen ná de boedelverdeling volledig en juist was opgenomen in de verantwoording van mijn voogd. Maar dit is toch heel iets anders dan wat JMW tijdens de hoorzitting zei?

JMW beweerde eveneens tijdens de hoorzittingen:

Verzoekers (Gebr. Staal) kunnen ook niet verlangen dat verweersters na de voorgenomen fusie reserveringen maken met het oog op de vordering van verzoekers. De vordering is immers nauwkeurig onderzocht en ongegrond bevonden. [...] Dat zich in de toekomst wellicht andere crediteuren van de te fuseren rechtspersonen zullen melden, is louter een hypothetische kwestie. De situatie van nu is bepalend.⁶⁸

Wellicht was het de oorlogswezen gelukt de voorgenomen Fusie tegen te houden, als ook Pront zich bij ons verzet had aangesloten.

Het verweerschrift van de Fusiepartners in hoger beroep (van 10 maart 2005)⁶⁹ is over het algemeen een herhaling van hun verweerschrift in eerste aanleg. Hun pleitnota, gebruikt tijdens de mondelinge behandeling in de Ondernemingskamer bij het Gerechtshof te Amsterdam⁷⁰ (24 maart 2005), komt grotendeels overeen met hun pleidooi⁷¹ van 29 november 2004. De Fusiepartners verwijzen in hun verweerschrift in hoger beroep, voor de weerlegging van onze vordering, naar het verweerschrift en de pleitaantekeningen in eerste aanleg. *Het daar vermelde moet als hier ingelast worden beschouwd.*⁷²

Na de mondelinge behandeling in hoger beroep zei Van den Bergh: 'Zo, dat zit goed. De zaak is gewonnen.' Destijds begreep ik niet wat hij bedoelde, maar na 11 april 2005 werd het me duidelijk. Van den Bergh was opgelucht dat het embargo rond het manuscript van Verhey niet was geschonden. De rechter heeft geen rekening kunnen houden met Verhey's nieuwste waarheidsvindingen. Dat moet een hele opluchting voor JMW zijn geweest.

Verstrengeling en vertrouwen

Op 19 februari 2006 stuurde de SRJO dus haar onderzoeksvoorstel naar JMW.⁷³ Met dit voorstel was aan alle door JMW gestelde voorwaarden voldaan. Het enige waarover nog overeenstemming moest worden bereikt was de samenstelling van de begeleidingscommissie en de onderzoeksvraag.

Als reactie op ons onderzoeksvoorstel van 19 februari 2006 stuurde Harry van den Bergh op 6 maart 2006 een brief aan de vier organisaties (SRJO, ALJH, SINJOI en VBV) waar onder meer in staat:

Het Samenwerkingsverband-JMW en JMW moeten helaas constateren dat de samenwerking tussen de belangenbehartigende organisaties van Joodse oorlogswezen is mislukt. Deze organisaties zijn niet in staat om een gezamenlijke stem te laten horen. Aparte overlegsituaties met drie organisaties zien wij niet als realistisch.

[...]Het Samenwerkingsverband-JMW en JMW hebben daarom besloten het overleg met deze organisaties te beëindigen en de uitwerking van de onderzoeksopzet en de personele invulling van de Begeleidingscommissie en het Onderzoeksteam van het algemene onafhankelijke onderzoek nu verder zelf vanuit het Samenwerkingsverband-JMW ter hand te nemen. Het Samenwerkingsverband-JMW